

Serija pesniških tandemov se nadaljuje tudi v oktobru in tako sta si v petek, **16. oktobra**, ob 19. uri v Trubarjevi hiši literature v svoji pesniški roki segla pesnik, pisatelj, esejist in prevajalec

Marko Kravos

ter pesnik, pisatelj, predvsem pa prevajalec

Fabjan Hafner

. Pesniški večer je povezovala Petra Koršič, poleg pogovora o poeziji, večjezičnosti in mestu, ki ga avtorja zasedata v sferi literarnega ustvarjanja, pa je bil del večera namenjen tudi branju njune avtorske poezije.

Kot večina tovrstnih literarnih druženj je tudi tokratno druženje potekalo po stalnih tirnicah, ki jih opredeljuje zlasti voditeljičino široko poznavanje literarnega ustvarjanja obeh navzočih avtorjev ter bogati odgovori obeh povabljenecv na njena vprašanja, ki so se nemalokrat razširila tudi na teme, ki jih sama vprašanja na prvi pogled niso odpirala. Razlog, da je bilo temu tako, se verjetno skriva v skupni točki Kravosa in Hafnerja, namreč da nihče od njiju ne piše samo v enem jeziku, kar ju je skoraj pri vsakem vprašanju vodilo do pogovora o večjezičnosti in mestu, ki jima kot zamejskima ustvarjalcema pripada v središču slovenskega literarnega ustvarjanja.

Marko Kravos je kot slovenski pesnik iz Trsta v zvezi s svojo poezijo na problem tovrstne teme

podal slikovito prisposodbo, da kot zamejski ustvarjalec »tovori svojo sol na Kranjsko«, na vprašanje, kako dvojezičnost razume in sprejema Fabjan Hafner, ustvarjalec, rojen v Celovcu, pa se je pri odgovoru navezal na svojega sogovornika tistega večera, Marka Kravosa, ki naj bi mu pred izidom Hafnerjevega prvenca dejal, da je tudi Prešeren pisal v nemščini, pa danes nihče ne dvomi, da je slovenski pesnik. Skoraj samoumevno se pri tem poraja vprašanje, kdaj pesnik začuti in se odloči nekaj zapisati v določenem jeziku, če ga pravzaprav opredeljujeta oba jezika. Kaj je tista meja, ki v pesniku sproži vzgib, da nekaj zapiše v slovenščini, nekaj pa v nemščini? Hafnerju se pri tem zdi, da piše z neko »skrito« mislijo o pisanju v obeh jezikih, vendar je nemščina vendarle jezik izobrazbe, ki mu daje trdnejša tla pod nogami. To je tudi eden izmed razlogov, zakaj dolgo časa ni hotel prevajati svojih stvari.

Ker je govoriti o dvojezičnosti nekaj čisto drugega kot poslušati poezijo v dveh različnih jezikih, je na voditeljičino prošnjo ob izteku pesniškega večera Hafner eno izmed svojih pesmi prebral tudi v nemščini, v prvem sklopu branja poezije pa je Kravos v slovenščini doživeto prebral nekaj pesmi iz svoje v Trstu izdane zbirke Sol na jezik = Sale sulla lingua in pri tem dodal, da je moral vsak tekst na novo osmisliti, da učinkuje kot živ organizem. Tudi Hafner je prebral eno izmed Kravosovih pesmi z naslovom Vztrajno, saj je po njegovem mnenju v njej strnjeno vse, kar ima Hafner pri Kravosu rad: »mediteransko širino in slovensko otožnost.« Koršičeva je ob tej priložnosti omenila, da je nekoč Boris Paternu v zvezi s Kravosom dejal, da je »tradicionalni pesniški žalosti zavil vrat«, Kravos pa je na tem mestu le potrdil Fabjanove besede: da ga namreč opredeljuje morska, mediteranska širina, da je v to vraščen in iz tega ploden, da pa hkrati to nista le smeh in ironija, temveč tudi veselje ter vživljanje v tuje pokrajine in osebe. V slovensko poezijo je potrebno vnašati humorne poudarke, vendar je nekaj povsem normalnega, če občasno, kot je to razvidno v Kravosovih verzih Sivi kamni so sivi kamni. / Se morje kdaj reši soli? / Bor ima iglice v krvi. (Iglavci, listavci, iz zbirke Sol na jezik, 2013), v njo vdre tudi otožnost. Po Kravosovih besedah je namreč »na Slovensko tvegano prihajati nasmejan«.

Kot smo lahko pričakovali, se je tema pogovora prevesila tudi k prevajalskemu vplivu na lastno ustvarjanje, kar je zadevalo zlasti Hafnerjevo prevajanje slovenske lirike v nemščino. Sam tega vpliva ne občuti, saj je prevajanje užitek, a hkrati nekaj povsem drugega kot soočenje s praznim listom papirja, ki zna biti včasih tudi ovira. Prevajanje je namreč delo, ki omogoča, da si ga lahko razporedimo po kosih, medtem ko za ustvarjanje ne moremo trditi enako – potrebna sta mir in neka notranja spodbuda, ki je ne opredeljuje hipna odločitev, da se mora nekaj nujno napisati.

Marko Kravos je glede prevajanja v svojem eseju, ki je bil napisan kot uvodni referat za mednarodni pesniški festival Lirikonfest, omenil, da se tega loteva zato, da se prisili v empatijo s snovnostjo teksta in da hkrati bogati lastni register, saj se sam že toliko spreminja, da sledi tudi spremembam okoli sebe. Po njegovem mnenju je pomembno, da ustvarjalec zasleduje poezijo,

da pa mora hkrati tudi poezija ohranjati oziroma ustvarjati tisto, kar kuži ljudi – z drugimi, Kravosovimi besedami: »Če usahne bralec, vsa moja naložba propade.«

Slovenija je za zamejce postala prostor, ki ga težje dosejajo, kaj šele osvajajo, Hafner kot večjezični ustvarjalec pa to občuti kot nezmožnost trdnega pristanka, zato je po njegovem mnenju lažje priti do Nemčije, čeprav je bolj oddaljena. Tam ima občutek, da ga ljudje razumejo, v Sloveniji pa gre zgolj za neko pokroviteljsko prijaznost. Verzi Vse / moje podobe / so ponarejene iz Hafnerjeve pesmi Odkar ne rasteš več so voditeljico Petro Koršič vodili do enega izmed zaključnih vprašanj večera, čemu torej pisanje. Na poetičen, a hkrati nazoren način ji je obrazložil, da piše zato, ker ga pisanje »ozemlji stvarnosti« - narejeno je namreč iz zraka in prividov, a hkrati ustvarjalce poveže z realnostjo in je nekaj, kar daje človeku moč, smisel in željo, da bi živel naprej.

Če je kdo, ki je pričakoval ali pa pričakuje tudi kakšen daljši Hafnerjev prozni tekst, ga moramo na tem mestu žal razočarati. Na pesniškem tandemu je bilo govora tudi o tem, a je Hafner mnenja, da za kaj takšnega nima moči. Lahko pa kot bralci in navdušenci poezije v kratkem pričakujemo novo pesniško zbirko Marka Kravosa, ki je ta prijeten jesenski večer zaključil z branjem nekaterih pesmi iz prihajajoče zbirke. Vsekakor večer, ki ga ni bilo za zamuditi.

Vabimo tudi k ogledu [posnetka](#) z dogodka!

Avtorica poročila: Anja Grmovšek

{fshare id=1825}